

EDITORIAL

Vážení čtenáři,
držíte v rukou druhé dvojčíslo čtvrtletníku Acta Universitatis Carolinae – Studia Territorialia za rok 2014.

Předložený svazek přináší, vedle jiného, tři originální příspěvky ke studiu soudobých dějin německého a ruského areálu.

Jakkoli nebyl svazek od počátku koncipován jako monotematický, všechny tři příspěvky lze převést na jeden společný jmenovatel. Ač vzaty z různých národních okruhů a oblastí společenského života, všechny zastřešuje problematika kulturní a historické politiky, proměny vztahu k stále živým a žitým tradicím a slavnému či oslavovanému odkazu předků a v neposlední řadě také utváření, přetváření, v některých případech ba přímo pokrívování historické paměti národa.

Svazek otevírá fundovaná stať Petry Baštové pojednávající o zrodu západoněmecké kulturní diplomacie vůči východnímu Německu v kontextu nové východní politiky Willyho Brandta. Opírajíc se o vytěžení rozsáhlé datové základny včetně archivního výzkumu na místě, studie poodhaluje vzájemné propojení mezi těmito dvěma klíčovými politickými reformami ve Spolkové republice Německo přelomu 60. a 70. let. Rozebírá, jakým způsobem nastoupenou reformu západoněmecké kulturní diplomacie směrem na východ ovlivňovala rostoucí rivalita mezi oběma pozvolna se etablujícími německými státy na mezinárodní scéně. Zaměřuje se přitom na otázku, jak se tato reforma promítla do jejich vzájemných vztahů, potažmo jaký měla dopad na politiku a poměry v samotné Německé demokratické republice.

Přesuňme se nyní do prostředí bavorských Alp počátku první dekády nového tisíciletí. Právě zde se odehrává děj naší druhé narativní studie. Zhroutení mýtu o „čistém wehrmachtu“, akcelerované od poloviny 90. let putovní naučnou výstavou o vyhlazovací válce a válečných zločinech wehrmachtu, nejenom poznamenalo celoněmecký historický diskurs, nýbrž i výrazně zasáhlo do jinak poklidného

života malebné hornobavorské obce Mittenwald. Každoroční setkání válečných veteránů, konané v upomínku padlých kamarádů a jimi ztělesňovaných vojenských ctností a hodnot, zde počínajíc rokem 2002 střetlo masové protesty radikálně levicových iniciativ, hnutí a nátlakových skupin z domova i ze zahraničí. Mikrosonda do historie spolku horských myslivců z pera Soni Mikulové vrhá světlo na místy bolestivý a stále nezavršený proces vyrovnávání německé společnosti s nacistickou minulostí. Sledujíc proměny postoje tohoto veteránského sdružení k zločinům německé armády na východní frontě a na Balkáně pod tlakem probíhající diskreditační kampaně přibližuje hlavní diskursivní strategie, k nimž se jednotlivé strany v proklamované péči o tradice resp. útoku na ně uchýlovaly.

Neméně komplikované rysy nese překonávání dědictví sovětského totalitarismu v dnešní Ruské federaci. Na rozdíl od Spolkové republiky Německo si však neotřesitelné postavení při stanovení jednotného, doporučeného výkladu nejvíce kontroverzních kapitol národních dějin zde udržuje i nadále stát v osobě čelních představitelů vládnoucího režimu. Problémovým aspektům ruské historické politiky za vlády Vladimira Putina jsme se již blíže věnovali v předchozích číslech časopisu.¹ Na tento dřívější materiál dnes volně navazuje Daniela Kolenovská v polemické stati podávající kritické zhodnocení státem řízené redefinice místa a role sovětského období ruských dějin v oblasti politiky, vědy a vzdělávání. Aktivní vklad části profesionální obce historiků v tento proces zprostředkovává pomocí biografické sondy do života, působení a díla prominentního historika vládnoucího režimu a teoretika sovětské zahraniční politiky, akademika Alexandra Čubarjana.

Věříme, že četba předloženého svazku naplní Vaše vysoká očekávání. Vážíme si toho, že nám zachováte svou přízeň.

Za redakční radu
Jan Šír

¹ Viz zejména Karel Svoboda, „Šedí Putinovy historické politiky“, *Acta Universitatis Carolinae – Studia Territorialia* XIV, č. 1–2 (2014): 49–68.